

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९८७-८८

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई.

रूकत कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा :- नागपूर

१९८७ - ८८

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
निर्घोजन विभाग
महाराष्ट्र शासन
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८७-८८

शुधदीपत्राक

अ. क्र.	पुष्ट क्रमांक.	वाव/तक्का क्रमांक.	परी छेद/ रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुधद	शुधद
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.
१.	३.	समालोचन	३. १	१	२५२८८११	२५८८८११
२.	८	--	४. १०	७	१८८८४	१८८४४
३.	२	१. १	१०	२०	अस्पष्ट	१५
४.	४	१. २	१५	१२	२५. ११	२१. ११
५.	२२	२. २	५	८	२१. ६	२१. ४
६.	२२	२. २	६	८	२३. ६	२१. ६
७.	३५	३. ५	३	१२	८१८	८११
८.	३६	३. ५	१८	६	१३०२२	१३०२
९.	४५	३. १०	८	१०	४५	१५
१०.	५१	४. १	१४	१०	११६४२	११७४२
११.	५३	४. १	४३	१	३३७७०१५	३७७०१५
१२.	५७	४. ३[अ]	६	१०	अस्पष्ट	४५५
१३.	९४	६. २	३	६	अस्पष्ट	५२४५८७
१४.	९८	६. ५	५	२	११७८२	११७७२
१५.	९८	६. ५	३	१०	४३	४६
१६.	९९	६. ५	१७	११	अस्पष्ट	१६७२४
१७.	९९	६. ५	१६	१४	६२०४	६५०४
१८.	११७	७. १	११		उपशिर्षा	सुळा
१९.	११८	७. २	९	१९	४५१	७५१
२०.	११८	७. २	११, १२	२४.	अस्पष्ट	२, २
२१.	१४५	१०. १	४	१	२०११. २७	२११. २७
२२.	१४९	१०. ४	९	१०	२७०	३७०
२३.	१५०	१०. ४	११	१	अस्पष्ट	५९२२०
२४.	१५०	१०. ४	१४	४	९१९	४१९
२५.	१६६	११. २	६	१४	३०६८१	३०७८१
२६.	१७७	११. १३	५	५	अस्पष्ट	१२२. ०७
२७.	१७०	११. १३	५	६	--	९९. ७७
२८.	१७८	१३. २	९	९	१४९२९	४९२९
२९.	१८९	१५. ४	२	३	-	२
३०.	२०२	१५. १०	१३	तेरा/२	७२२	७२३
३१.	२०२	१५. १०	७	तेरा/३	१	११

दृष्टिक्षेपांत जिल्हा [१९८७-८८]

जिल्हा :- नागपूर

अ. क्र.	वाच	परिमाण	नागपूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१.	२.	३.	४.	५.
[एक] प्राकृतिक रचना				
अ) भौगोलिक स्थान				
१]	उत्तर अक्षांश	अंश	२०. ३५' ते २१. ४६' १६. ४' ते २२.	
२]	पूर्व रेखांश	अंश	७८. १५' ते ७९. ४०' ७२. ६' ते ८०.	
व) हवामान				
सद्यमान [१९८७]				
१]	किमान	सेल्सियस	८. ९ [नागपूर शहर] उ. ना.	
२]	कमाल	"	४४. १ ["] उ. ना.	
३]	प्रजन्य [सरासरी] [१९८७]	मि. मि.	१२४२ उ. ना.	
क) प्रशासकीय विभाग				
१]	तालुके	संख्या	१४	३०३
२]	पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
३]	टंचाई ग्रस्त तालुके	संख्या	८ [१९८७-८८]	१३० [१९८५
४]	एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
५]	शहरे	संख्या	१६	३०७
६]	गावे [स्कूणां] [१९८१ चे जनगणने-प्रमाणे.]	संख्या	१८७४	४१८३३
१]	निर्जन	संख्या	२१६	२४७९
२]	वस्ती असलेली	संख्या	१६५८	३९३५४
७]	क्षेत्राकड	चौ. कि. मि.	९९३१	३०७६२०
[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१-३-८८]				
१]	पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
२]	महानगर पालिका	संख्या	१	११
३]	नगर परिषदा	संख्या	१०	२१६
४]	कटक मंडळे	संख्या	१	७
५]	ग्रामपंचायती	संख्या	७३३ [३१-३-८८]	२४७०७ [३१-३-
६]	पोलीस स्थानके [३१-१२-८७]	संख्या	३८	७८४
७]	पोलीस आऊट पोस्ट [३१-१२-८७]	संख्या	६४	११९१
[तीन] लोकसंख्या [१९८१]				
१]	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारांत	११२०	४०७९१
२]	नागरी लोकसंख्या	"	१४६९	२१९९३
३]	स्कूण लोक संख्या	"	२५८९	६२७८४
४]	अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	"	१८२	४४८०

कुमशा:

१.	२.	३.	४.	५.
५]	अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	७.०५	७.१४
६]	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारांत	३५३	५७७२
७]	अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१३.६५	२.१२
८]	पुरूषा	आकडे हजारांत	१३४५	३२४१५
९]	स्त्रिया	"	१२४३	३०३६२
१०]	स्त्रिया पुरूषा प्रमाण	एक हजार पुरूषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९२५	९३७
११]	घानता	दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	२६०	२०४
१२]	साक्षरतेचे प्रमाण			
	१. एकूण	टक्केवारी	५४.५६	४७.१८
	२. पुरूषा	"	६३.७४	५८.७२
	३. स्त्रियां	"	४४.६२	३४.७२
	४. राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक	संख्या	२	-
[चार] कृषि				
			[१९८५-८६]	[१९८६-८७]
१]	भौगोलिक क्षेत्रा	हजार हेक्टर	९८६	३०७५८
				[१९८६-८७]
२]	जंगल व्याप्त क्षेत्रा व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	"	१७१	५३७०
			[१७.३५]	[१७.४६]
३]	शोतीला उपलब्ध नसलेली जमिन			
	अ] विंगर शोती वापरणाऱ्या जमिन	हजार हेक्टर	४८	१०८२
	ब] पडीत आणि लागवडी लायक नसलेली जमिन	"	३५	१७२५
	क] एकूण	"	८३	२८०७
४]	पडीत जमिनीव्यतिरीक्त लागवड न केलेली इतर जमिन			
	१] कायम गुरचरणा आणि इतर	"	५५	१५४२
	२] झाडे झुडुमाखालील जमिन	"	३१	१८३
	३] लागवडी योग्य परंतु पड जमिन	"	४०	१०३२
५]	पडीत जमिन		[१९८५-८६]	[१९८६-८७]
	१] चालू पड	"	१७	२०१
	२] इतर पड	"	४२	१०००
६]	मिकाखाली क्षेत्रा		१९८५-८६	१९८६-८७
	१] मिकाखाली निव्वळ क्षेत्रा	"	५४०	१७२२३
	२] दुसोटा क्षेत्रा	"	३४	२०१२
	३] एकूण मिकाखाली क्षेत्रा	"	५७४	१९२४२

१.	२.	३.	४.	५.
	७] ओलीत क्षेत्र		१९८५-८६	१९८६-८७
	१] निम्न ओलीत क्षेत्र	हजार हेक्टर	५६	१८०४
	२] एकूण ओलीत क्षेत्र	"-	७५	२३४३
	८] महत्वाच्या पिकाखाली क्षेत्र	"-	३७६	१४१२३
	[अन्नधान्ये]		[१९८५-८६]	[१९८७-८८]
	९] वहीत धारण जमिनी [१९८०-८१]			
	[अंतिम]			
	१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या	७५३	३४६६८
		["००"]		
	२] २ ते १० हेक्टर	"-	९७६	३०७७५
	३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	"-	९०	३१८२
	१०] जमिन महसूल वसुली [१९८७-८८]	लाखा रुपये.	१४	उ. ना.
	११] जिल्हापरीषादेचा उपकर [-"-]	"-	१७	उ. ना.
	१२] पंचायत समित्यांचा उपकर [-"-]	"-	१३	उ. ना.
	[मांस] पशुसंवर्धन [पशुधान गणना १९८२]			
	१] पशुधान	संख्या हजारोंत	१०७०	३०९१९
	२] गाई व बैल	"-	६५५	१६१६२
	३] म्हशी व रेडे	"-	६१	३९७३
	४] मेंढ्या	"-	२३	२६७१
	५] घोळ्या	"-	२७९	७७०५
	६] कोवड्या व चढके	"-	३७९	१९८४४
	[सहा] सहकार [१९८७-८८]			
	१] सहकारी संस्था	संख्या	३५५०	८७६७६
	२] प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	"-	५८३	१८३४४
	३] प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था-संख्या		१५४	६८३०
	४] -ची सभासद संख्या	हजारोंत		
	५] दुग्धा संस्था	संख्या	१९९	१२९४१
	६] प्राथमिक कृषि पत संस्थानी दिलेले कर्ज	रुपये कोटीत	७	६८०
	[सात] जलसिंचन			
	१. पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्रे [३०जून-१९८८ रोजी]			
	१. मोठे प्रकल्प	संख्या	१	१६
	लाभा क्षेत्र	हजार हेक्टर	१२४	उ. ना.
	२. मध्यम प्रकल्प	संख्या	११	१४६
	लाभा क्षेत्र	हजार हेक्टर	८१	उ. ना.
	३. लघु प्रकल्प [पूडू भाग]	संख्या	१४१	१४००
	लाभा क्षेत्र	हजार हेक्टर	३०	उ. ना.
	४. सिंचन विहिरीखाली भाजणारे क्षेत्र	"-	२९ [१९८५-८६]	२९२ [१९८६]

१. ३. ३. ५. ६.

[आज] उद्योग [१९८७-अखोर]

१. नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	१२५३	२४९७१
२. नोंदणीकृत चालू कारखाने [उत्पादन चालू असलेले]	"-	१०७८	२०६०९
३. साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले छात्रली धारण]	"-	१	१११
४. साखर कारखान्यांतील उत्पादन "०००" मे. टन	९		२७२५
५. सर्व सुत गिरण्यांची संख्या	संख्या	२	१२१

[नऊ] वीज

१] वीज पुरवठा केलेली गाहरे व छोडी संख्या [३१-३-८८]	संख्या	१८९०	३८१७७
२] विद्युतीकरण झालेल्या गांवांची संख्या	"-	१८७४	उ. ना.
३] वीज पुरवठा केलेले पंगसंच	"-	४३५१३	१२४२१०२
४] गोवर गॅस संयंत्रे	"-	७६६३	उ. ना.

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९८७]

१] रुग्णालये	संख्या	१२३	७६८
२] दवाखाने	"-	१३०	१७९९
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"-	४१	१५३९
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	"-	-	८१
५] स्वात्मिक चालविलास योजना गट	"-	१	उ. ना.
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणाऱ्या मुले	"-	उ. ना.	उ. ना.

[अकरा] शिक्षण [१९८६-८७]

[३०-९-८६]

[३०-९-८८]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२०००	५५५१३
२] एक शिक्षाकी शाळा	"-	५०३	१६७४६
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या हजारोंत	संख्या	३९५	९७६१
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"-	१०	२५३
५] प्रत्येक शिक्षकांसाठी विद्यार्थी	संख्या	४१	३९

[बारा] दुय्यम शिक्षण

[३०-९-८६]

[३०-९-८८]

१] दुय्यम शाळा	"-	४७६	८७८७
२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी संख्या हजारोंत	संख्या	२९४	५०६६
३] शाळेतील शिक्षक	"-	९	१६१
४] प्रत्येक शिक्षकांसाठी दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	"-	३१	३१

१.	२.	३.	४.	५.
[तेरा]	<u>उच्च शिक्षण</u>		[३०-२-८६]	[३०-२-८८]
१.	संस्था	संख्या	३२	१००७
२.	एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारांत	५१	२५०
[चतदा]	<u>प्रौढ शिक्षण</u>		[१९८७-८८]	[१९८६-८७]
अ]	प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	२४०	१८७३९
ब]	प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारांत	उ. ना.	उ. ना.
	<u>तांत्रिक शिक्षण</u>			
१.	<u>औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था</u>			
१.	शासकीय व शासन सहाय्यित संख्या		५	१८०
२.	इतर [खाजगी]	"-	उ. ना.	उ. ना.
२]	शासकीय व शासन सहाय्यित - औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था - मध्ये मंजूर झालेल्या जागा		१९२४	४२३२८
३]	<u>तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण</u>			
१.	शासकीय व शासन सहाय्यित -"		१५	उ. ना.
२.	इतर [खाजगी]	"-	उ. ना.	५७५ [१९८५-८६]
४]	शासकीय, तांत्रिक व्यवसाय -" शिक्षण संस्थांची प्रवृत्त क्षमता. [१९८७-८८]		२७३७	६०५२९
५]	अभित्यांची संख्या	"-	उ. ना.	उ. ना.
[पंधारा]	<u>परीवहन आणि दळणावळण</u>			
	[३१-३-८८]			
१]	एकूण रेल्वे मार्गाची लांबी	कि. मि.	३८३	५४४०
२]	रस्त्यांची जोडलेली गडे	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
३]	एकूण रस्त्यांची लांबी.	कि. मि.	५३६०	१६६४१६
	[मूळडकित]			
४]	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	"-	२३०	२२५५
५]	राज्य महामार्गाची लांबी	"-	८३६	३०५४८
६]	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी.	"-	६४५	३७२२४
७]	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"-	६७५	३६४०३
८]	गामीण रस्त्यांची लांबी	"-	२९७४	५९२८६
[सोळा]	<u>मिण्यांच्या पाण्याचा पुरवठा / कडील गावांची संख्या</u>			
१]	खोड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	४७०	६०१३
अ]	नळाचा पाणी पुरवठा	"-	उ. ना.	उ. ना.
ब]	कुशनलिका	"-	उ. ना.	उ. ना.
क]	विहिर	"-	उ. ना.	उ. ना.
	टॅन्क किंवा वेलगाडीने पाणी पुरवठा केले जाणारी गावे	"-	९१	उ. ना.
	योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"-	उ. ना.	उ. ना.

१.	२.	३.	४.	५.
[सतरा]	<u>घार बांधणी [१९८७-८८]</u>			
	भूमिहिन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	१००	उ. ना.
[अठरा]	<u>एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
१]	दारोद्र रेडोखाली कुटुंबे [८२-८३]	लांबांत	१.१२	४१
२]	१९८६-८७ मधील लाभार्थी जुने लाभार्थी	संख्या	५१७२	१०८७४२
	नविन लाभार्थी	"	१२५७	१२२३६२
[एकोणिस]	<u>रोजगार निर्मिती [१९८७-८८]</u>			
१]	रोजगार हमी योजना	कोटी मनुष्य दिवस	१०.३२	१५.५५
२]	राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम.	"	०.१०	२.६२
३]	ग्रामीण भूमिहिन रोजगार कार्यक्रम.	"	०.०९	२.४१
[वीस]	<u>आदीवासी कल्याणकार्य योजना.</u>			
[एकविस]	<u>आदीवासीकरीता आश्रम शाळा मागास वर्गीयासाठी कल्याणकारी योजना</u>	विद्यार्थी संख्या		उ. ना.
१]	मागास वर्गीयासाठी वस्तीगृह	संख्या	८	उ. ना.
२]	वस्ती गृहांत राहणारे विद्यार्थी	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
[बावीस]	<u>जिल्हा नियोजन [१९८७-८८]</u>			
१]	वाणिज्यिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	१२.०९	२३२०
२]	अनुशोधा भाग काढण्यासाठी तरतूद	"	१५.०४	३००
[तेवीस]	<u>नागरी पुरवठा</u>			
१]	रास्त भागवाची दुकाने	संख्या	११८५	३४२८३
२]	साठा	"०००"म. टन]	उ. ना.	७२९
३]	शासकीय गोदामे. [३१-३-८८]	संख्या	उ. ना.	११२५

टिप :- १] [x] अस्थायी स्वस्थाची समजावी. २] x सुधारीत माहिती समजावी.
 आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.